การคัดเลือกลำดับดีเอ็นเอของคลอโรพลาสต์ที่แปรผันได้สูงเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมของพันธุ์ยาสูบในประเทศไทย

นางสาวมัชฌิมา นันทรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2552

SELECTION OF HIGHLY VARIABLE CHLOROPLAST DNA SEQUENCES FOR GENETIC RELATIONSHIP STUDY OF TOBACCO CULTIVARS IN THAILAND

Miss Matchima Nantharat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Biotechnology
Faculty of Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2009

Thesis title	SELECTION OF HIGHLY VARIABLE CHLOROPLAST DNA SEQUENCES FOR GENETIC RELATIONSHIP STUDY OF TOBACCO CULTIVARS IN THAILAND
By	Miss Matchima Nantharat
Field of study	Biotechnology
Thesis Advisor	Assistant Professor Jessada Denduangboripant, Ph.D.

Accepted by the Faculty of Science, Chulalongkorn University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree

.....Dean of the Faculty of Science
(Professor Supot Hannongbua, Dr.rer.nat.)

THESIS COMMITTEE

.....Chairman
(Associate Professor Kumthorn Thirakhupt, Ph.D.)

.....Thesis Advisor
(Assistant Professor Jessada Denduangboripant, Ph.D.)

..... Examiner
(Sirawut Klinbunga, Ph.D.)

..... External Examiner
(Panida Kongsawadworakul, Ph.D.)

มัชฌิมา นันทรัตน์ : การคัดเลือกลำดับดีเอ็นเอของคลอโรพลาสต์ที่แปรผันได้สูงเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมของพันธุ์ยาสูบในประเทศไทย (SELECTION OF HIGHLY VARIABLE CHLOROPLAST DNA SEQUENCES FOR GENETIC RELATIONSHIP STUDY OF TOBACCO CULTIVARS IN THAILAND) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร. เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์, 166 หน้า.

ประเทศไทยมีอัตราการจัดเก็บภาษีระหว่างยาสูบสายพันธุ์พื้นเมือง และสายพันธุ์นำเข้าที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาใหญ่ทั้งทางด้านกฎหมายและด้านเทคนิคในการแยกแยะสายพันธุ์ยาสูบทั้งสองกลุ่มนี้ออกจากกัน ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำบริเวณที่ไม่ถอดรหัสซึ่งมีความแปรผันสูงจากดีเอ็นเอในคลอโรพลาสต์มาใช้ศึกษาความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมระหว่างยาสูบพันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์นำเข้า (กลุ่มสายพันธุ์เวอร์ยิเนีย เตอร์กิช และเบอร์เลย์) รวม 51 สายพันธุ์ที่ปลูกในประเทศไทย ผลการเพิ่มปริมาณและการอ่านลำดับดีเอ็นเอพบว่า ใน 9 บริเวณนั้นมี 6 บริเวณ (*rpl*32-*trn*L, *ndh*C-*trn*V, *ndh*F-*rpl*32, *psb*D-*trn*T, *psb*J-*pet*A และ *atp*I-*atp*H) ที่แสดงความแตกต่างของลำดับดีเอ็นเอทั้งความยาวของลำดับเบสและการแทนที่ของเบส ยาสูบพันธุ์เวอร์ยิเนียเกือบทั้งหมดมีลำดับดีเอ็นเอที่แตกต่างจากพันธุ์อื่นๆ บริเวณ *rpl*32-*trn*L ยังสามารถแยกแยะพันธุ์พื้นเมือง 7 สายพันธุ์ และอีก 1 ผลิตภัณฑ์ยาเส้นมวนเอง ด้วยดีเอ็นเอชิ้นแทรกขนาดใหญ่ 66 คู่เบส ความแตกต่างของลำดับดีเอ็นเอบริเวณ *rpl*32-*trn*L มีค่าสูงสุดคือ 10.47% ของความแปรผันและ 75 จำนวนลักษณะที่สามารถให้ข้อมูลได้ เทคนิคมัลติเพล็กซ์พีซีอาร์ได้ถูกพัฒนาขึ้นซึ่งสามารถแยกแยะยาสูบพันธุ์เวอร์ยิเนีย และพันธุ์พื้นเมืองพิเศษ 7 สายพันธุ์ ออกจากพันธุ์อื่นๆ ได้ เครื่องหมายโมเลกุลนี้สามารถใช้ในการแก้ปัญหาระหว่างยาสูบสายพันธุ์พื้นเมืองและนำเข้าได้

สาขาวิชา เทคโนโลยีชีวภาพ ลายมือชื่อนิสิต มัชฌิมา นันทรัตน์

ปีการศึกษา 2552 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์

5072423023 : MAJOR BIOTECHNOLOGY

KEYWORDS: CHLOROPLAST DNA / GENETIC RELATIONSHIP / HIGHLY VARIABLE SEQUENCES / THAILAND / AND TOBACCO

MATCHIMA NANTHARAT: SELECTION OF HIGHLY VARIABLE CHLOROPLAST DNA SEQUENCES FOR GENETIC RELATIONSHIP STUDY OF TOBACCO CULTIVARS IN THAILAND. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. JESSADA DENDUANGBORIPANT, Ph.D., 166 pp.

In Thailand, imported and local tobacco cultivars have different regulations in tariff collection. However, there are major legal and technical problems on how to distinguish between the two groups of tobacco cultivars. In this study, highly-variable noncoding regions of chloroplast DNA was introduced to study genetic relationships among totally 51 local and imported tobacco cultivars (Virginia, Turkish, and Burley cultivar groups) grown in Thailand. The amplification and sequencing results revealed that six out of nine regions (*rpl*32-*trn*L, *ndh*C-*trn*V, *ndh*F-*rpl*32, *psb*D-*trn*T, *psb*J-*pet*A and *atp*I-*atp*H) showed polymorphic sequence characteristics, both in sequence lengths and the amounts of base substitutions. Almost all of Virginia cultivars were different in nucleotide sequence from the other cultivars. *rpl*32-*trn*L region could also distinguish seven local cultivars and one roll-your-own tobacco product with a large 66 bp insertion. The sequence polymorphism of *rpl*32-*trn*L region was in the highest value with 10.47% variability and 75 potentially informative characters. A multiplex PCR technique was successfully developed to distinguish Virginia cultivars and the seven special local cultivars from the others. This marker can be used as a solution for the "local" and "imported" cultivar problem.

Field of Study : Biotechnology Student's Signature Matchima Nantharat

Academic Year : 2009 Advisor's Signature Jessada Denduangboripant

ACKNOWLEDGEMENTS

I would like to express my deepest appreciation to my advisor, Assistant Professor Dr. Jessada Denduangboripant for his encouraging guidance, supervision, stimulating suggestions, invaluable help in making the research run smoothly and all support throughout the course of this thesis.

I take this opportunity to thank Associate Professor Dr. Kumthorn Thirakhupt for serving as the chairman of my thesis committee and his suggestions. I would like also to thank the other members of my MSc committee who monitored my work and took effort in reading and proving my thesis with valuable comments: Dr. Sirawut Klinbunga and Dr. Panida Kongsawadworakul.

Special thanks to Mr. Chiwin Kunalai and Mrs. Wilasinee Suwanprasart, the officers of Tobacco Product Analysis Subdivision, Thailand Tobacco Monopoly, for their great help in my collecting of tobacco samples. Furthermore, I would like to thank all of the regional officers and local tobacco farmers in Chiang Mai, Chiang Rai, Phrae, Phayao, Nan, Sukhothai, Phetchabun, Nhongkhai, Nakhon Phanom, Kanchanaburi, Lop Buri and Suphan Buri provinces for their wonderful help, generous hospitality on the sample collection and giving information about tobacco cultivars.

I especially thank the head of Molecular Biology Research Laboratory (MB-RL), Department of Biology, Faculty of Science, Chulalongkorn University for providing laboratory facilities. I wish to send my sincere thanks to all of my good friends in MB-RL and Biotechnology Programme, especially Tianrat Piteekan, Manlika Kilaso and Jirattikarn Kaewmuangmoon for helping me get through the difficult times, comradely, helpfulness, kind assistance and for all of the emotional support.

I would like to express my deep gratitude also to the financial support for laboratory equipments and chemicals from the 90th Anniversary of Chulalongkorn University Fund (Ratchadaphiseksomphot Endowment Fund), Thailand Research Fund (TRF) – Master Research Grant (no. MRG-OSMEP505S010) and Thailand Tobacco Monopoly, Ministry of Finance.

Finally, and most importantly, I would like to express my deepest thank to my family and my relatives for their love, understanding, encouragement, support, my inspiration, care and all support throughout my life.

CONTENTS

Page

Page

LIST OF FIGURES

Page

Page

Page

LIST OF TABLES

LIST OF ABBREVIATIONS

A	adenine
AFLP	Amplified Fragment Length Polymorphism
bp	basepair
C	cytosine
°C	degree celsius
cm^2	centimetre square
cpDNA	chloroplast DNA
cpSSR	chloroplast Simple Sequence Repeat
µg	microgram
µl	microlitre
µM	micromolar
DNA	deoxyribonucleic acid
DNase	deoxyribonuclease (DNA endonuclease)
dNTP	deoxynucleotide triphosphate
EDTA	ethylene diamine tetraacetic acid (disodium salt)
EtBr	ethidium bromide
FISH	fluorescent *in situ* hybridisation
FISSR	Fluorescent Inter Simple Sequence Repeat
G	guanine
GISH	genomic *in situ* hybridisation
hr	hour
ID	indel
indel	insertion-or-deletion
IR	inverted repeat
ISSR	Inter Simple Sequence Repeat
ITS	Internal Transcribed Spacer
IV	inversion
Kb	kilobasepair

L	the aligned sequence length
LSC	large single copy
$MgCl_2$	Magnesium chloride
mg	milligram
min	minute
ml	millilitre
mM	millimolar
mmol	millimole
M.W.	molecular weight
N.	*Nicotiana*
ng	nanogram
NJ	Neighbour-Joining
NS	nucleotide substitution
nrDNA	nuclear ribosomal DNA
OD	optimal density
PAUP*	Phylogenetic Analysis Using Parsimony
PCR	Polymerase Chain Reaction
PIC	Potentially Informative Character
RAPD	Random Amplified Polymorphic DNA
RFLP	Restriction Fragment Length Polymorphism
RNA	ribonucleic acid
RNase	ribonuclease (RNA endonuclease)
rpm	revolutions per minute
rRNA	ribosomal ribonucleic acid
RYO	roll-your-own
sec	second
SSC	small single copy
SSR	Simple Sequence Repeat
T	thymine
Taq	*Thermus aquaticus*
TBE	Tris-boric-ethylene diamine tetraacetic acid

T_m	melting temperature
Tris	Tris (hydroxyl methyl) aminomethane
TSNA	tobacco-specific nitrosamine
U	unit
UV	ultraviolet
Volt	voltage